

วิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล

ในบทนี้จะได้เสนอวิธีการดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล โดยจะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย กลุ่มประชากร การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร ลักษณะของเครื่องมือ การสร้างเครื่องมือ การทดลองแบบสอบถาม การจัดทำแบบสอบถามฉบับจริง การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะได้เสนอโดยลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการในการดำเนินงานนิเทศการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตศึกษา 2
2. เพื่อศึกษาโครงการและกิจกรรมที่ปฏิบัติจริงในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตศึกษา 2
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการจัดการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตศึกษา 2

กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากร ประกอบด้วยบุคคล 2 กลุ่ม ต่อไปนี้

1. กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วย ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หัวหน้าหมวดวิชาต่าง ๆ ในหมวดวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ พลานามัย ศิลปศึกษา และทัศนศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา

2. กลุ่มครู ประกอบด้วย ครูที่สอนประจำชั้นและครูพิเศษที่สอนเฉพาะบางวิชา

การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร

1. กลุ่มตัวอย่างประชากร ผู้วิจัยมีลำดับขั้นในการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1.1 ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งพวก (Stratified Random Sampling) สำหรับเลือกโรงเรียนประถมศึกษาในเขตศึกษา 2 ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดยะลา นราธิวาส ปัตตานี และ สตูล โดยที่

ก. โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตศึกษา 2 ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งพวกไว้ร้อยละ 50 ได้โรงเรียนประถมศึกษา 2 โรงเรียนในจังหวัดยะลาและนราธิวาส และโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดปัตตานีและสตูลทุกโรงเรียน รวมเป็นโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาทั้งสิ้น 4 โรงเรียน

1.2 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาล ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งพวกไว้ร้อยละ 50 ของโรงเรียนเทศบาลทั้งหมดของแต่ละจังหวัดที่อยู่ในเขตศึกษา 2 ได้โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาลทั้งสิ้น 10 โรงเรียน

1.3 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในเขตศึกษา 2 ดำเนินการดังนี้ -

ก. สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งพวก เอาจำนวนอำเภอร้อยละ 30 ของจำนวนอำเภอและกิ่งอำเภอทั้งหมดในแต่ละจังหวัด รวมเป็นอำเภอที่สุ่มได้ 10 อำเภอ

ข. นำรายชื่อโรงเรียนในอำเภอทั้ง 10 อำเภอที่สุ่มได้มาเลือกกลุ่มตัวอย่างโรงเรียน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งพวก ให้ได้จำนวนโรงเรียน ร้อยละ 20 ของโรงเรียนทั้งหมด รวมเป็นโรงเรียนที่สุ่มได้ 30 โรงเรียน

จากการสุ่มตัวอย่างในข้อ 1.1 จึงได้กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตศึกษา 2 ทั้งสิ้น 44 โรงเรียน

1.4 จำนวนครู ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งพวก วัวยอยละ 50 ของจำนวนครูทั้งหมดในแต่ละโรงเรียนที่สุ่มได้ รวมเป็นจำนวนครูที่สุ่มได้ 507 คน

1.5 จำนวนผู้บริหารโรงเรียนทุกคนในแต่ละโรงเรียนที่สุ่มได้จำนวน 155 คน รวมเป็นตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 662 คน

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1

แสดงจำนวนตัวอย่างประชากรในโรงเรียนประถมศึกษาจำแนกตามสังกัด

กลุ่มตัวอย่างประชากร	ตัวอย่างประชากรในโรงเรียนประถมศึกษาจำแนกตามสังกัด			รวม
	กรมสามัญศึกษา	เทศบาล	องค์การบริหารส่วนจังหวัด	
ผู้บริหารโรงเรียน	43	22	90	155
ครู	70	108	329	507
รวม	113	130	419	662

สำหรับรายชื่อโรงเรียนประถมศึกษาแต่ละสังกัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในเขตศึกษา 2 แสดงไว้ในภาคผนวก หน้า 215

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) และแบบปลายเปิด (Open-end) ใช้สำหรับผู้บริหารโรงเรียนและครู แบบสอบถามชุดนี้แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษาของ เขตศึกษา 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ซึ่งแบ่งเป็น 5 ช่วง โดยกำหนดคะแนนเป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 สำหรับคำตอบ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด และไม่เคยเลย ตามลำดับ และในการคำนวณผลที่ได้จากคำตอบ โดยส่วนรวมใช้เกณฑ์พิจารณา ดังนี้

มากที่สุด	4.51 - 5.00
มาก	3.51 - 4.50
น้อย	2.51 - 3.50
น้อยที่สุด	1.51 - 2.50
ไม่เคยเลย	1.00 - 1.50

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา แบ่งเป็น 2 ลักษณะ

ลักษณะที่ 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ซึ่งแบ่งเป็น 4 ช่วง สำหรับคำตอบ มาก ปานกลาง น้อย และ ไม่เป็นปัญหา

ลักษณะที่ 2 เป็นแบบปลายเปิด (Open-end) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี

การสร้งแบบสอบถาม

ในการสร้งแบบสอบถามได้ดำเนินการไปตามลำดับขั้นดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความมุ่งหมายในการนิเทศ การศึกษา หลักในการนิเทศ ความจำเป็นในการจัดการนิเทศ งานหลักที่สำคัญ กระบวนการ เทคนิคที่ใช้ในการนิเทศการศึกษา บทบาทของผู้นิเทศ การนิเทศภายในโรงเรียน งานของครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ และหัวหน้าหมวดวิชา ในคานการนิเทศการศึกษา การวาง โครงการนิเทศ กิจกรรมการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ตลอดจนได้ศึกษาจากผลงานการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา

2. ได้ศึกษาจากวิทยานิพนธ์ของ นางสาว กฤษณี น้าเพชร เพื่อคูแนวทาง ในการสร้ง เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

3. สัมภาษณ์อาจารย์ใหญ่และหัวหน้าหมวดวิชา เพื่อหาข้อมูลประกอบการสร้ง แบบสอบถาม เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. ดำเนินการรวบรวมและจัดหมวดหมู่วิธีปฏิบัติในการจัดการนิเทศการศึกษา ภายในโรงเรียนประถมศึกษา โดยอาศัย เอกสาร ตำรา งานวิจัยต่าง ๆ จากการ สัมภาษณ์อาจารย์ใหญ่ หัวหน้าหมวดวิชา และจากคำแนะนำของหัวหน้าแผนกวิชาบริหาร การศึกษา และอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ตลอดจนได้จากประสบการณ์ของผู้วิจัยเอง ที่ปฏิบัติ งานในคานการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้จัดหมวดหมู่วิธีปฏิบัติ ในการจัดการนิเทศการศึกษา เพื่อสะดวกในการวางแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด โดยได้จัดเนื้อหาของแบบสอบถามไว้ 8 ด้านดังต่อไปนี้

1. กระบวนการในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน มีจำนวน 21 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 25.60

2. โครงการต่าง ๆ ที่จัดทำในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ประถมศึกษา มีจำนวน 8 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 9.75

3. การจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตร มีจำนวน 10 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 12.20
 4. การปฏิบัติทางด้านการนิเทศการสอน มีจำนวน 12 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 14.63
 5. การปฏิบัติทางด้านการส่งเสริมทางวิชาการแก่ครู มีจำนวน 9 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 10.98
 6. การปฏิบัติเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีจำนวน 7 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 8.54
 7. การปฏิบัติในด้านการใช้วัสดุทัศนูปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก และห้องสมุด มีจำนวน 7 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 8.54
 8. การปฏิบัติงานนิเทศทางด้านการประเมินผล มีจำนวน 8 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 9.76
- ดังนั้นคำถามตอนนี้มี 82 ข้อ

สำหรับแบบสอบถามตอนที่ 2 ที่เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศ การศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา ผู้วิจัยได้รวบรวมปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งได้กล่าวไว้ในเอกสารรายงานต่าง ๆ ตลอดจนทั้งปัญหาและอุปสรรคที่โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ประสบอยู่ แล้วนำมาสร้างเป็นคำถาม รวมคำถามตอนนี้ทั้งสิ้น 13 ข้อ ก็มีคำถามปลายเปิดไว้สำหรับให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ร่างเสร็จแล้วนี้ ไปให้หัวหน้าแผนกวิชาการ การศึกษาและอาจารย์ควบคุมการวิจัยช่วยตรวจและวิจารณ์ เพื่อปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อได้แก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์แล้ว จึงได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่ดีต่อไป

การทดลองสอบแบบสอบถาม

จุดมุ่งหมายของการทดลองสอบแบบสอบถามเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่ดี โดยจะทดสอบดูว่า ส่วนวน ภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามนี้ สื่อความหมายทำให้ผู้ตอบมีความเข้าใจ ถูกต้อง ตรงกับความมุ่งหมายของผู้วิจัยหรือไม่ มีอุปสรรคในการตอบแบบสอบถามประการใด นอกจากนี้ผู้วิจัยต้องการเอาผลการทดสอบมาคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยอาศัยหลักการของ Hoyt¹ เป็นแนวทางในการพิจารณา

แบบสอบถามชุดนี้ได้นำไปทดสอบที่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เทศบาล และกรุงเทพมหานคร คือ โรงเรียนวัดหงส์รัตนาราม อำเภอบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร โรงเรียนจันทร์ประดิษฐาราม อำเภอบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร และโรงเรียนสุเหร่าบางปลา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ กับครูและครูใหญ่ จำนวนทั้งสิ้น 30 คน ได้รับแบบสอบถามคืนทั้งสิ้น 30 ฉบับ แล้วนำแบบสอบถามมาคำนวณหาความเชื่อมั่น (r_{tt}) ได้ค่าความเชื่อมั่น .95 (ดังแสดงในภาคผนวกหน้า 218).

นอกจากนี้ยังได้นำแบบสอบถามนี้ไปให้อาจารย์ในคณะครุศาสตร์ แผนกวิชาประถมศึกษา และแผนกวิชามัธยมศึกษา 2 ท่าน และอาจารย์ใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาอีก 2 ท่าน ได้ทำการตรวจสอบ พิจารณาและเสนอแนวทางแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

แบบสอบถามฉบับจริง

หลังจากได้ทดลองแบบสอบถามและให้ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามฉบับจริง โดยปรับปรุงแก้ไข และตัดคอนแบบสอบถามบางส่วนในถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้นภายใต้การแนะนำ และการให้ความช่วยเหลือจากอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย

¹Palmer O. Johnson, Statistical Methods In Research
(Tokyo : Charles E. Tuttle Company, 1961), pp. 134-136.

แบบสอบถามชุดนี้ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษาของเขตศึกษานี้ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีเนื้อหาแบ่งเป็น 8 ด้านดังนี้

1. กระบวนการในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน มีจำนวน 21 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 26.25 จากข้อ 1 - 21

2. โครงการต่าง ๆ ที่จัดทำในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา มีจำนวน 9 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 11.25 จากข้อ 22 - 29

3. การจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตร มีจำนวน 9 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 11.25 จากข้อ 30 - 38

4. การปฏิบัติทางคานการนิเทศการสอน มีจำนวน 12 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 15 จากข้อ 39 - 50

5. การปฏิบัติทางคานการส่งเสริมทางวิชาการแก่ครู มีจำนวน 8 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 10 จากข้อ 51 - 58

6. การปฏิบัติเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีจำนวน 8 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 10 จากข้อ 59 - 65

7. การปฏิบัติในคานการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกและห้องสมุด มีจำนวน 7 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 8.75 จากข้อ 66 - 72

8. การปฏิบัติงานนิเทศทางคานการประเมินผล มีจำนวน 8 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 10 จากข้อ 73 - 80 รวมเป็นคำถามตอนนี้งี้ 80 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วยคำถาม 13 ข้อ ลักษณะคำถามที่ใช้เป็นแบบประมาณค่าและแบบปลายเปิด

การส่งแบบสอบถามและการรวบรวมข้อมูล

ในการส่งแบบสอบถามและรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชากรนั้น ใช้ 2 วิธี คือ

1. ส่งทางไปรษณีย์ถึงครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นตัวอย่างประชากร และส่งกลับคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ พร้อมกับแนบจดหมายขอความร่วมมือของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุสัย หัวหน้าแผนกวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และจดหมายของผู้วิจัยเองไปพร้อมกับแบบสอบถามด้วย

2. ส่งและรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

แบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 662 ฉบับ ได้รับคืน 607 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.96 แบบสอบถามที่ส่งไปยังตัวอย่างประชากรทั้งปรากฏตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2

แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนจากตัวอย่างประชากรจำแนกตามสังกัด

ตัวอย่าง ประชากร	กรมสามัญศึกษา			เทศบาล			องค์การบริหารส่วน จังหวัด		
	ส่งไป	ได้รับ คืน	คิดเป็น ร้อยละ	ส่งไป	ได้รับ คืน	คิดเป็น ร้อยละ	ส่งไป	ได้รับ คืน	คิดเป็น ร้อยละ
ผู้บริหาร โรงเรียน	43	40	93.02	22	21	95.45	90	85	94.44
ครู	70	66	94.29	108	98	90.74	329	297	90.27
รวม	113	106	93.81	130	119	91.54	419	382	91.17

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากแบบสอบถามที่รับคืนมา ผู้วิจัยได้นำมาจัดหมวดหมู่ข้อมูล แจกแจงความถี่ คิดคะแนนเสร็จแล้วจึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีทางสถิติ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจและมองเห็นคุณสมบัติบางประการของตัวอย่างประชากร ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 เพื่อจะได้อธิบายว่ามีปฏิบัติในการจัดการนิเทศการศึกษภายในโรงเรียนประถมศึกษา แต่ละประเภทมีมากน้อยเพียงใดและกระจายแตกต่างกันอย่างไร โดยใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู รวมทั้งเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูโดยใช้ (Z - test)

ตอนที่ 3 เพื่อที่จะได้อธิบายความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศการศึกษภายในโรงเรียนประถมศึกษาแต่ละสังกัด ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีหาค่าร้อยละ

สำหรับแบบสอบถามปลายเปิด (Open-end) ใช้วิธีจัดลำดับความคิดเห็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามในโรงเรียนทุกสังกัด ให้ความเห็นตรงกันมากที่สุด จนถึงให้ความเห็นตรงกันน้อยที่สุด เพื่อประโยชน์ในการอภิปรายผลและให้ข้อเสนอแนะ

การหาค่าทางสถิติ

การคำนวณค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้สูตรดังนี้¹

¹ ประคอง วรรณสุต, สถิติประยุกต์สำหรับครู (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ ไทวัฒนาพาณิช, 2517), หน้า 41.

$$1. \text{ ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้เลือกตอบคำตอบนั้น} \times 100}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

$$2. \text{ ค่าเฉลี่ย } (\bar{X}) = \frac{\sum fx}{N}$$

$$\begin{aligned} \cdot \text{ เมื่อ } \sum fx &= \text{ผลรวมของคะแนนทั้งหมด} \\ N &= \text{จำนวนประชากรในกลุ่มตัวอย่าง} \end{aligned}$$

$$3. \text{ S.D. }^1 = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{N}}$$

$$\begin{aligned} \text{เมื่อ } X &= \text{คะแนนแต่ละตัว} \\ \bar{X} &= \text{ค่าเฉลี่ย (Mean)} \\ N &= \text{จำนวนประชากรในกลุ่มตัวอย่าง} \end{aligned}$$

4. หาค่า Z จากสูตรดังนี้²

$$Z = \frac{M_1 - M_2}{\sqrt{\frac{\sigma_1^2}{N_1 - 1} + \frac{\sigma_2^2}{N_2 - 1}}}$$

¹ ประคอง กรรณสูต, สถิติประยุกต์สำหรับครู (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2517), หน้า 50.

² Stephen Isaac, Handbook in Research and Evaluation (California : Robert & Knapp, Publisher, 1974), p. 133.

$$\begin{aligned}
 \mu_1 &= \text{ค่า } \bar{X} \text{ ของกลุ่มที่ 1} \\
 \mu_2 &= \text{ค่า } \bar{X} \text{ ของกลุ่มที่ 2} \\
 \sigma_1 &= \text{ค่า S.D. ของกลุ่มที่ 1} \\
 \sigma_2 &= \text{ค่า S.D. ของกลุ่มที่ 2} \\
 N_1 &= \text{จำนวนผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 1} \\
 N_2 &= \text{จำนวนผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 2}
 \end{aligned}$$